

GÖMÖR-KIS-HONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi, megyei és községi érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Tompá Mihály-utca 10. sz.

Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás.

Telefon-szám: 52.

Telefon-szám: 52.

Felolós szerkesztő:

GÁL ISTVÁN.

Kiadó laptulajdonos:

ID. RÁBELY MIKLÓS.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 10 korona. Félévre . . . 5 korona.

Vármegyei körjegyzőknek, tanítóknak és községi elő-

járóságoknak egész évre . . . . . 8 korona.

Egyes szám ára: 20 fillér.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor térfogata . . . . . 20 fillér.

Nyilttér sora . . . . . 50 fillér.

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.

A kiadóhivatal hirdetését és nyilttéri közleményét csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

Közélelmezési alapot

létesít a vármegye s ennek az aktuális jellegű alapnak első költségelirányzatát a megyei közgyűlés elé terjeszti az alispán.

A háborús közgazdasági viszonyok között érdekes és természetes jelenség, hogy az a község, melynek hivatása és kötelessége lett a közlelmezés nehéz kérdéseinek megoldása, számot vet azokkal az anyagi erővel és terhekkel, melyet rá rónak s igyekszik a maga részére oly bázist teremteni, melynek ereje és sulya tekintélyes tényezőként szerepeljen az egész községnek mérlegében.

Az alispánnak időszertű és helyes tendenciájú intenczióit bizonyára készséggel fogja honorálni a megye közönsége és nem lehet kétséges az sem, hogy a pótdó-kulcsok emelésétől idegenkedve fázó vármegyei közgyűlés örömmel veszi azt a szándékot, amely a közgazdasági élet mindennapi piacán heverő értékek megszolgált részét a maga számára biztosítani kívánja.

Mik ezek a célok? Hol kezdődnek és merre tangálnak, az a jövő nagy és kemény kérdése. De ott, ahol tisztában vannak ezek fontosságával s ahol az első lépés a helyes uton és módon történik meg, onnan nyugodtan várhatjuk a jövő gigászi munkájával való megbirkózás problémájának megoldását is.

Egy modern irányzatú vármegyei politika lépéseként kell fogadnunk a közlelmezési-alap tervét s a vármegye háztartásának szempontjából nagy sulyt kell helyeznünk azon tökeszerzési módra, mely az agyonpréselt adóanyagokat a pótdóztatás terhe alól, ha csak némileg is, mentesíteni kívánja.

Abszolút közgazdasági igazság, hogy a háboru után az egyes községeknek s ezek között legelső sorban a vármegyének óriási feladatokat kell megoldani s ezen tevékenységéhez tekintélyes anyagi eszközök szükségesek.

A jó gazda a jövőbe néz és igyekszik megalapozni a jövő nagy küzdelmeinek útját.

Dr. Fornét Gyula, úgy látszik jó gazdája ennek a vármegyének s így a közlelmezési alap létesítését úgy kell fogadnunk, mint a jövőre vonatkozó nagy céljaink tökéletes és helyes irányu előkészítését.

A tisztviselők a magasabb lakbér-osztályért.

Az 1917. év végével lejár az a terminus, mely a tisztviselők lakbér-osztályba való sorozását biztosítja s újabb évre megállapításra kerülnek az egyes városok lakbér-osztályai.

A jelenlegi körülmények által teljesen indokolt, hogy Rimaszombat város köztisztviselői megmozdultak és mozgalmuk célja, hogy Rimaszombat várost az eddigi 5 ik lakbér-osztályból kiemeljék.

Ezen cél érdekében ma, vasárnap d. e. 11 órakor gyűlést tartanak a vármegyháza nagytermében s meg fogják beszélni azon memorandumot, melyet a rimaszombati lehetetlen lakbérhelyzet orvoslása érdekében benyújtani akarnak.

Ezen memorandum mindenesetre fel fogja ölelni mindazon indokokat, melyek fennforognak s az eddigi állapoton való segítés érdekében fog lépéseket kezdeményezni.

Az eddigi helyzet nem maradhat meg. Mert a neveltségességgel határos, hogy egy IX. fizetési osztályban lévő s 3 szobás lakásra igényvel bíró tisztviselő 600 koronaslakbérben részesüljön s ezért Rimaszombatban lakást is kapjon.

Rimaszombatban ma 3 szobás lakást 1000 koronán alól nem lehet kapni s számítani kell azon körülményekkel is, hogy a házbérek emelkedését csak a lakbér-rendelet hátráltatja s hogy azok az ingatlan és a házforgalom legutóbbi eseményeivel arányban csakis erősen emelkedő tendenciát mutathatnak.

Hírek a gömöri közlelmezés és közellátás világából.

Háborús kihágások büntetései.

A belügyminiszter ítélete: Blau Emilné Tornalja, cukor és petróleum kiszolgáltatásának megtagadása — 100 korona pénzbüntetés.

Allatok takarmányozása gabonaművekkel. A közlelmezési miniszter legutóbb kiadott rendeletében felhívta az eljáró hatóságokat arra, hogy miután értesült arról, miszerint egyes gazdák búzát, rozsot, kétszerest és kölest az emberi élelmezés zavartalanosságának biztosítása érdekében felállított szigorú tilalom daczára állatok takarmányozására még most is felhasználják; ezen eléggé el nem ítéhető, lelkiismeretlen és a legnagyobb mértékig hazafiatlan eljárást minden eszközzel ellenőrizték és akadályozták meg, az előforduló eseteket pedig a legszigorúbb büntetés alkalmazásával torolják meg. A hatóságok figyelmét felhívta arra is, hogy az ily kihágást elkövető felekkel szemben az állati takarmányozásra felhasznált termények mennyiségére, valamint a felhasználás körülményeire való tekintet nélkül, minden méltányosság félretételével minden egyes esetben indokolt lehet a vonatkozó tiltó rendelet alapján kiszabható büntetés maximumának alkalmazása.

Kukoriczát vett a város. Ugy értesülünk, hogy Rimaszombat város polgármestere a földművelésügyi minisztertől engedélyt nyert, hogy a város lakosságának hizlalási szükségletére 10 waggon kukoriczát vásárolhasson s ezt a mennyiséget biztosította is. A városnak ebbeli szükséglete 24 waggont tesz ki s így a polgármester által beszerzett mennyiség a szükségletnek csakis kis részét fedezheti.

Viszik a káposztánkat. A vármegye lakosságának téli káposztaszükséglete az alispán összeírása szerint 160 waggon. Ezen mennyiségnek biztosítását kérte az alispán a közlelmezési minisztertől, de ezen előterjesztésre semmi válasz sem érkezett. Közben a bánrévei körjegyzőségben lévő s több mint 60 waggon káposztatermést élelmes ügynökök összevásárolják és viszik ki a vármegyéből. Nagyon természetesen, nem maximális áron. Ezen lehetetlen helyzetet a vármegye alispánjának figyelmébe ajánljuk, mert az lenne a természetes ut, hogy a Gömörben termelt káposzta Gömörbe jusson, ha arra szükség van!

El vagyunk látva petróleummal.

A vármegye részére szeptember hó kiutalt petróleum megérkezett s azt az októberi szükséglet kielégítésére szétosztotta az alispán az egyes hatóságok között.

A talpbőrellátás kérdésében követendő eljárás s a kiadandó alispáni rendelet alapelveinek megbeszélése végett az alispán e hó 23 ára értekezletet hívott össze a megyeháza kistermébe, melyre a hatósági közegeken kívül a rimaszombati kereskedelmi testület és a rimaszombati ipartestület is meg lett hívva.

A gyógyszerterek cukorellátása.

Az alispán, tekintettel arra, hogy a gyógyszertárak nyerscukrot a gyógyszerek készítésére fel nem használhatnak, a gyógyszertáraknak egyelőre három havi szükségletét finomított cukorban a közeli napokban közvetlenül ki fogja elégíteni.

Dán vaj érkezett az elmúlt napokban az alispán részére s az a megyebeli városok között került szétosztásra. Rimaszombatban zsirjegyek ellenében kerül a dán vaj forgalomba.

A diószükséglet összeírása érdekében tett az alispán intézkedést s a közlelmezési miniszter kiutalás útján fog erről gondoskodni.

A Hadi-Termény a vámmalmokhoz.

A Hadi Termény r. t. gömöri kirendeltségétől a következő felhívást vettük és közöljük: 1917. évi szeptember hó 6 án kiadott körlevelünk 2 ik oldalán többek között az is foglaltatik, hogy a „3056—1917. M. E. sz. rendelet szerint az örlési tanusítványokat ezentul a molnárnak sem a H. T. igazgatóságnak, sem pedig az egyes kirendeltségeknek beküldeni nem kell, hanem tartozik azokat megőrizni. A H. T. minden hó 1-én köteles a vámmalom értesíteni arról, hogy mennyi gabonája van a vámkeresetből raktáron.”

A hivatkozott rendeletnek vonatkozó határozománya, amelynek alapján a fenti közlést

tettük, az 5 ik § ban foglaltatik és szövegezése a következő: „A malomvállalat a községi tanusítványok alapján örölt mennyiségről 2117—1916. M. E. számú rendeletben megállapított minta szerint külön jegyzéket vezetni, emellett a tanusítványokat megőrizni köteles.”

E kérdésben a H. T. től utólag azt a felvilágosítást kaptuk, miszerint a hivatkozott határozmány nem azt czélozza, hogy a malomvállalatok az öröli tanusítványokat egyáltalában ne szolgáltatassék be a H. T. illetékes kirendeltségnek, hanem azt, hogy a malmok a tanusítványokat azért kötelesek megőrizni, hogy azokat minden hó 1 én és 15 én hiánytalanul beküldhessék a rájuk nézve illetékes kirendeltségnek. — A kormányhatóságnak nem is lehetett az az intencziója, hogy egy jól bevált rendszert megszüntessen, mert ezáltal a jelen esetben a H. T. kirendeltsége által a vámgabonák köteles adminisztrációja, illetve nyilvántartása csak úgy volna keresztülvihető, ha a malmokban folytonos felméréseket eszközölné, ami pedig a malmok szüntelen zaklatásával járna és üzletvitelüket feltartaná.

A H. T. egyébként kirendeltségei útján az összes malmokhoz felhívást intézett, hogy az öröli tanusítványokat, úgy mint eddig, továbbra is küldjék be minden hó 1 én és 15 én az illetékes kirendeltséghez; s minthogy az említett rendelet — mint a jelen esetben is — félreértésekre adhat okot, illetékes helyről előreláthatólag pótrrendelet fog e tárgyban kiadtni.

Helyesen teszik tehát a malmok, ha az eddigi rendszeres eljárást követve, az öröli tanusítványokat a H. T. kirendeltségének félhívóként pontosan beszolgáltatják, mert elkerülik ezáltal, hogy a kirendeltségnek érdekében a hatóság útján tegyen lépéseket, vagy hogy maga állapítsa meg mindenkor a helyszínen a szükséges adatokat.

Hírek és vegyesek.

Személyi hírek. *Putnoky* Móricz főispán az elmúlt héten hétfőn és kedden valamint pénteken Rimaszombában tartózkodott.

Dr. Fonet Gyula alispán a jövő hétfőn hivatalos ügyek intézése végett a főispánnal együtt Budapestre utazik.

CSARNOK.

Tompa emléke.

Irta és felolvasta 1917. okt. 6-án *Jakovetz Ilonka* polgári leányiskolai tanítónő.

„Két csillag gyült száz év előtt ez évben
Borús egünkön egymáshoz közel:
Arany nevével tündökölt az egyik,
A másik a Tompát vette fel.
Amaz: dicső tavasz csodás hirdetője;
Ez: a mélabús ősz bájos hirdetője.”

Az egyik csillag emlékét alig pár hónapja ünnepeitük. — A másik, hozzánk közelebb álló ragyogó csillagnak ma áldozunk! Akkor is szívünk legtisztább köntösét vettük fel; ma is lelkünk legnemesebb érzéseit hoztuk magunkkal. S mégis a két hasonló ünnep között különbséget érzünk. — Különbséget, mert úgy érezzük, hogy ez a szelidlelkű papköltő, az ő mélabus költészetével közelebb tud férközni szívünkhöz, mint amaz, zseniálisan mesterei műveivel.

Mert úgy vagyunk vele, hogy a virágok költőjét, akarva nem akarva, észrevétlenül fogadjuk szívünk legbelsőbb rejtekébe.

Vagy csak mi rimaszombatiak vagyunk vele így? Csak a mi keblünket dagasztja a tudat, hogy kicsiny városunknak van egy halhatatlan, országszerte ismert nevű alakja, ki nemcsak életében, de halála után is fényt és dicsőséget hozt legszűkebb körü hazájára? Lehet, hogy így van! S ahhoz annál nagyobb szeretettel és rajongással fogjuk a hű emlékezetnek és hálás kegyeletnek örököző mirtuszlombjait, a virágok elbűvölő dalnokának, a természet énekesének nyújtani.

Tompa és a virágok! Tompa és a természet örökre elválaszthatlanok!

Költészet a természetben csudálatosan munkálkodó őserő fenséges kinyilatkoztatása, mint egy a nagy természet bibliája, melyet teleirt az ő rajongó lelke előtt, a legutolsó atomjáig élő,

Vallásos előadás. A helybeli ref. egyházközség előjárósága által a reformáció négy százados emlékének méltó megünneplésével kapcsolatosan rendezett vallásos előadások sorozatát e hó 14-én folytatta. Ez alkalommal *Czinke István* ref. lelkész imája után *Nagy Béla* sárospataki ref. theologiai tanár tartott vallásos előadást, melynek tárgya a praedestinatio volt. Előadó kezdve a Jézus életétől, megkapóan és meggyőzően fejtegette a krisztusi vallás értékét, majd az egyház tévedéseit és botlásait, melyek maguk után vonták Luthernek, Kálvinnak és a többi reformátoroknak fellépését s a reformációt. Beszél a reformátorok csodás, elszánt lelki erejéről, bátorságáról, kik egyedül az örök evangéliomra támaszkodva s az egy igaz Istenben bizva, szálltak szembe minden földi hatalmassággal s ügyüket — bár sok szenvedés és áldozat árán — diadalra juttatták. Az egy Isten jóságos akaratában, a praedestinációban való rendületlen hit adott erőt és bátorságot arra, hogy még a gályarabság keserves helyzete sem rendítette meg őket vallásukban és hitükben. A tudós theologiai tanár a praedestinációra felhozott számtalan példáival valóságos lelki élvezetet nyújtott hallgatóinak, kik mindvégig nagy odaadással hallgatták tartalmas előadását.

Nemességátruházás. A király megengedte, hogy a vármegyénkbeli származásu martonfalvi *Szabó Béla* nyug. posta és távirat-főigazgató magyar nemességét, családnevét és martonfalvai előnevét az örökbefogadott *Thier Manó* déli vasuti főmérnökre és törvényes utódaira ruházza és a nevezett és utódai a „Thier Szabó” kettős családnevet és czímet használják.

Állandó választmány. A november hó 5-ére kitűzött vármegyei közgyűlést megelőző állandó választmány október hó 20-án d. e. 10 órakor tartott ülést s a folytatólagos ülés 29-én lesz.

Ujabb siker. Özv. *Kolbay Sándorné* szép tehetségű, gyönyörű hangú leánya: *Idikó* — mint a fővárosi lapokban olvastuk — az Erzsébet népakadémia folyó hó 7-én rendezett Tompa-ünnepélyén közreműködésével s fényes sikert aratott. Nemcsak a lapok nyilatkoztak elismeréssel a bájos fiatal énekesnő művészi előadásáról, de az ünnepélyen megjelentek mondják, hogy a kiváló tudással, fejlett izléssel és mestersen elő-

érző és eszmélkedő természetnek ellesett gondolataival.

E biblián valami sötét árnyék, fájdalmas borongás vonul keresztül, nem csoda, hisz őszszel született, hervadt lomb alatt; a haldokló természet műzsája lehelte homlokára hidegülő csókjait, akkor támadt lelkén hervadásból és fényből a kedves bánat, akkor vett mély hatalmat az elmulás bája rajta.

Öt éves korában elveszítette anyját, a fájdalom mély barázdát vont szíve táblájára. Ifjúságában járta a zajos világot, megismerte az élet szomorú oldalait; sokat küzdött kórral, bajjal, később elveszítette élete reményeit, innen költeményeinek bús, borongós alaphangulata, mely az ő melancholikus temperamentumához is egészen jól illett. De bűja vezette őt a természethez is, melyben menedéket talált az élet hánykódásai között, s mely neki barátja, szerelme, édes anyja, imádott bálványképe lett ugyannyira, hogy benne szinte a régi természetimádó bölcsék szellemét látjuk föllevenedni.

Először a köveket, mohos váromladékokat, bedőlő kutakat, friss forrásokat, ingoványos lápsüppedékeket szólaltatta meg, mikkel egyszerre fölhágott a magyar parnassusra, honnan vele egyidejűleg más kiváló lángelmék kezdték szétaszórni fénylő sugaraikat.

Halhatatlan költőket csoportosan termő időszakra esik Tompa irodalmi fellépése. Nagy, ellenállhatatlan áramlat indult meg, mely a nyugós klasszicizmus és a színtelen romanticizmus romjain egy eleven, pezsgő költészeti iránynak, az új népies iskolának nyitott utat, élén és tetőpontján a magyar költői triászszal: Tompával, Petőfivel és Aranyval. — Csudálatosan szerencsés korszak volt az, mely a századokra világító költő lángelmék mellett együtt látta a politikában Széchényit, Kossuthot, Deákot, az elbeszélő irodalomban: Jósikát, Eötvöst, Keményt, Jókait, mind megannyi kimagasló nagyságokat s a magyar génuszunk világra ható dicsőségét.

adott énekszámokkal elragadta a hallgatóságot a szép reményekre jogosító akadémiai növendék.

Allatorvos változás. *Dr. László* Hugó magy. kir. allatorvos Szentgotthárdra távozván, utóda: *Révész* Hugó ide kinevezett magy. kir. allatorvos folyó hó 1-én állását elfoglalta.

Erdészeti hír. A földmívelésügyi miniszter *Földváry* Miksa kir. alerdőfelügyelőt szolgálatára a miskolczi kir. erdőfelügyelőséghez rendelte ki.

• **Esküvő.** Özv. *Kalocsay* Gyuláné leánya: *Etuska* és *Nagy* Endre tanító f. hó 16-án tartották esküvőjüket a helybeli róm. kath. templomban. Az esketési szertartást *Széman* Endre prelátnak végezte.

Eljegyzések. *Molnár* János helybeli pékmester kedves leányát: *Gizikét* mult vasárnap f. hó 14-ikén jegyezte el *Kéry* István, a helybeli osztálymérnökség tisztviselője.

Gallovits János, ki városunkban több éven át mint derék, szorgalmas mérszáros segéd volt alkalmazva, folyó hó 11-én eljegyezte *Faragó* Margitkát Cserépfaluból (Borsodmegye.)

Halálozás. *Szabó* István borbély segéd, *Szabó* Lajos helybeli temetőőr fia, folyó hó 17-én hosszas betegség után 29 éves korában elhunyt. Temetése folyó hó 20-án nagy részvét mellett ment végbe.

Kitüntetés. *Ruszkay* Gyula honvédőrnagy — *Ruszkay* Gyula jánosii ref. lelkész, a ref. élet köztiszteletben álló tagjának jeles fia — a zaleszczykii áttörésnél tanusított vitéz és eredményes magatartása elismerésül a német vas kereszttel lett kitüntetve s a király a 3. oszt. vaskorona rend hadiékítményes lovagkeresztjét adományozta neki a kardokkal.

A király *Pitta* Rezső 15. táb. tüzérezredbeli tart. főhadnagynak vitéz magatartása elismerésül a katonai érdemkereszt 3. osztályát a hadiékítménnyel és a kardokkal adományozta. A szép kitüntetéshez gratulálunk!

Kinevezések. F. évi augusztus 17-kével népfőlkelő főhadnagymérnökke lett előléptetve *Breier* Lipót és *Perczel* Miklós a 16. népfőlkelő parancsnokságnál.

Előléptetések. A 16-ik honvédszázadvezrednél *Bródy* Árpád és *Korányi* Dávid egész ségi zászlósok hadnagyok lettek. *Derekas* János tizedes II. oszt. számvivő altisztte neveztetett ki.

A nagy szellemek eme ritka találkozási korszakában, azoknak isteni versenyében Tompa rokonszenves költői egyéniségének, különösen három jellemző vonásával tűnt fel, melyekkel nemcsak halhatatlan társai mellé, hanem részben azok fölé is emelkedett.

Ezek: a tösgyökeres eredetiség, egyszerű természetesség és mély vallásosság.

Tompát úgy jellemezte egyik bírálója: „Ő egy talentumos naturalista, aki mindenkor törekvéseinek legfőbb céljául tűzte ki, hogy a magyar szív és lélek teremty erején kívül, más érzés és szellemi erő, irány, ösztönt és tárgyat ne adjon neki. Mint ahogy a selyembogár önmagából bocsátja és szövű finom selyem takaróját, úgy bocsátotta ki és szötte meg — minden idegen hatást kerülve — az ő lelke is ragyogó selyemszálakból bájos költeményeit.”

Több irányu tanulmányai és olvasmányai mellett is, Tompa teljesen megtudta őrizni eredetiségét. E haza ege, levegője, földje, népe ragadták meg képzeletét és ihlették érzéseit. Hátárain tul nem kívánczolt, édes volt előtte az a bölcső, mely magyarrá ringatta, innen lángoló honszerelme, melylyel biztatta, vigasztalta a csüggedő nemzetet, reménységet, lelket öntött belé akkor, mikor a haza nagy tragédiája befejeztetett, mikor a kard ketté tört és a börtönök megnyiltak; mikor a viharzó életet a halál síresőndje váltá föl. — Mint házában a csiga; minden szív magába vonult vissza. Tompa is igyekezett eltemetni vagy legalább elhallgatni hazafi fájdalmát.

Hába! a lélek mélyén forrongó érzelmeket el lehet némitani egy időre, de kiirtani nem! A forradalom utáni évek gyásza évről évre tovább húzódtott; vigasztalás, szabadulás nem jött.

S ekkor zendült meg Tompa lantján a leg-erősebb ideg, mely jobb napokban hallgatott, eltéve, fönntartva e gyászos korszakra, hogy legigazabb kifejezője s legjobb vigasza legyen ez időnek, midőn lelkesítő s csatára hívó szózat már nem hangzott s csak keseregni lehet.

A reformáció 400 éves emlék-ünnepét a helybeli evang. egyház jövő vasárnap, október 28-án tartja a közgyűlésileg megállapított s a hívekkel közlendő ünnepi sorrend szerint.

A reformáció ünnepe. A reformáció negyvenéves évfordulójának megünneplésére nagyban folynak az előkészületek. Október 31-én a főgimnáziumban tartják meg az ünnepélyt. November 4-én a református templomban magas színvonalu ünnepségek lesznek. Délelőtt fél 11-kor istentiszteleten mond *Busy Márton* esperes imát, *Czinke István* lelkész ünnepi prédikációját. A gályarabok emlékeztetere beszédet mond *Serki Szabó József* debreczeni ref. főiskolai tanár — főgimnáziumunk egykori kiváló növendéke. Ezután a gömői ref. egyházmegye rendkívüli közgyűlést tart *Lukács Géza* egyházmegyei gondnok elnöklésével, melyen többek közt a városunkban létesítendő reform. leányiskolai internátus és az egyházmegye érdekeit képviselő sajtó organuma alapításának ügyében határozni fognak. Az ezekre vonatkozó egyházmegyei bizottsági javaslatot *Réz László* egyházmegyei főjegyző terjeszti be. Aznap délután 4 órakor a templomban gazdag műsorral helybeli és fővárosi művészek közreműködésével hangverseny lesz. — A részletes ünnepi program összeállításával *Czinke István* és *Simon Mihály* lelkészek bízták meg s a meghívó már elhagyta a sajtót s szétküldött.

Muzeum-egyesület gyűlése. Mult szombaton délután a muzeum egyesület választmánya ülést tartott, melyen *Bornemisza László* elnök gyöngékedése folytán *Czinke István* al-elnök elnökölt. — A jegyzőkönyvet dr. *Veress Samu* főtitkár vezette. *Loysch Ödön* igazgató előterjesztette a muzeum állapotára és gyarapodására vonatkozó nagy gonddal összeállított részletes jelentését. Az állomány 1916. év végén 37253 darab volt s az ez évi 756 darab gyarapodással mostani állomány 38099 darab. A továbbfejlesztésre is van fedezet s az anyagi helyzet, aránylag véve elég kedvező. Bejelentette az igazgató, hogy *Süteő István* rimaszombati ügyvéd elhunyt neje emlékére 10000 koronás alapítványt kíván tenni. Ezt a választmány hála köszönettel vette tudomásul és az alapító levél megszerkesztése iránt intézkedik. A posta-

tett a romokon; midőn a hatalmat szemtől szembe megtámadni nem lehetett, de brutusi álarcz alatt vérig gunyolni és sebezni s magunknak benső elégtételeit venni rajta, igen.

Tompa lantja ez évek alatt a legtermékenyebb. Hazafias ódái, allegóriái nemcsak költői remek, hanem becses történelmi emlékek is, amelyek nemcsak művészi, hanem erkölcsi hatást is gyakoroltak a honfiai bánatba merült lelkekre. Olyanok voltak, mint a nap sugarai, világítottak és melegítettek.

Egy költő sem volt az elnyomatás éveiben nemzetének oly jótévője, mint Tompa, s ez örök érdeme!

Egymásután kerülnek ki tollából „A golyá-hoz” mely az egész nemzet szíve közepéből van véve. A még erősebb, leplezetlenebb hang „Pusztán”. A megsebzett hazát jelképező „Sebzett szarvas”. A vihartépte, egyedül álló „Terebélyes, nagy fa”, mely allegóriáról a költő maga mondja, hogy „a virágzó nemzet képe.” A hallgatásba merült költőtársakat felrázni igyekvő „Madár fiaihoz”, melynek megjelenése a költőnek elégtételül szolgálhatott, mert „a jelennek buját édesítvén” a madár fiai megszólaltak. — S a hosszú sorozat méltó befejezése kép a 60 as évek elején, midőn már derült az elnyomatás sötét ege, megjelent az „Uj Simeon” — Mindenki érezte, mindenki tudta, hogy az új Simeon senki más, mint maga a költő. Megjelenése után nagyon hamar elterjedt. Szóltében szavalták mindenfelé hangversenyekben és magántársaságokban, annyira találó volt!

És kit nem indított volna meg, az a bánatos hang, meleg reflexiókkal és képekkel teljes levél, mely egy kibujdosott barátnak, Kerényinek, de voltaképen mindnyájunknak is szól: „Szívet cseréljen az, aki hazát cseréli!”

Tompát hazafias költeményei — a hazaszeretnek ezek a remekei — emelték a nemzet nagy költői közzé, de aminek első sikerét köszönhetette, azok a bájos nép- és virágregék.

A hegy, völgy, fű, fa, virág megelevenedtek

kincstárral 1918. november 1-én lejáró szerződést egyelőre nem mondja fel az egyesület. A könyvkiosztás idejét is megállapították a keddi és pénteki napokban. A 112 pártoló tag eddig évi 2 koronát fizetett a könyvtárhasználatért, melyet a kaszinó tagok díjtalanul élveznek. Az egyesület most a díjat 4 koronában állapította meg. A könyvtár gyarapítására, illetve új könyvek beszerzésére *Loysch Ödön*, dr. *Veress Samu* és *Marton Imre* küldetett ki azzal, hogy javaslatukat a választmány elé terjesszék. Még a feladatát nagy odaadással végző *Kovács Alajos* muzeumőr fizetését emelték föl s a tisztogatónak a lakáson kívül fűtésre és világításra évi 200 koronát állapították meg.

Jutalom és elismerés. *Malina Pál* helybeli szabósegéd, ki évek hosszú sora óta van egyfolytában alkalmazva *Blau Vilmos* helybeli jóhírű szabóüzlet tulajdonosnál, a keresk. minisztertől elismerő oklevelet és száz korona jutalmat kapott. Az átadás az ipartestületi előjárósági diszközgyűlésén később meghatározandó napon a miskolci keresk. és iparkamarai titkár jelenlétében fog történni. Nem csak a jó munka érdemli meg a dícséretet és elismerést, de a derék mester is, kinek már második alkalmazottja kapja meg a szép jutalmat és kitüntetést.

Parancsnok változás. A kassai 9. ik honvéd pótzászlóalj parancsnoka: *Tavassy Gyula* alezredes, ki hosszú időt töltött Jolsván s széles körben nagy kedveltségnek örvendett, a harcstérre visszamegy s távozása alkalmából Kassán mult szombaton meleg ünnepségekben részesítették.

Legénységi kitüntetések. Bronz vitézségi éremet kaptak: *Szegő Kálmán* Aggtelek, *Kegyev Dániel* tizedesek Rímaráthó, *Balázs István* Balogpádár, *Geman István* Várhosszurét őrzetők, *Ligártakács János* Abafala, *Furták István* Forgácsfala, *Ferencz Pál* Guszona honvédek. — Vaséremkeresztet: *Jenei Nagy János* Jéne, *Bene Béla* Méhi honvédek.

A báró Luzénszky-kastély a „Társaság”-ban. A „Társaság” mult heti számában a „löcsei fehér asszony” várkastélya címűmel az oszgyáni származásu dr. *Schmidt Attila* főgimnáziumi tanár, gimnáziumunk egykori jeles növendéke érdekes közleményt irt s három sikerült fényképfelvétel is van a kastélyról, nemes-

előtte s látta, olvasta azokon a nagy Isten teremtő ujjának rájegyzett felséges gondolatait.

Csermely csevegése, folyamok folyása, virágok esengése, lombok susogása, szellők enyelgése, sziklák roppanása mind, mind érthetően szólottak az ő lelkéhez s úgy találta, hogy a természetnek is van lelke, mely barázdáiban, erdőiben, rétjein él, mely gyönyörűséget, gyógyulást és oktatást ad. — E felfogás adja a kulcsot Tompa symbolikus költészetéhez. Képezelete a kedves virágokat emberi tulajdonsággal ruhazza fel s megszólaltatja a kertek, mezők bájos lakóit.

Igy tudjuk meg, hogy a rétnék két aglegénye van, a csapodár Szarkaláb, ki „aprót lépve délczezen jár a síkon, bérceken” választani feleséget, de nem tud, sok a szép virág s neki mindenik tetszik. — S nem úgy az Árvalányhaj, aki háztüznézőbe megy a kerti virágokhoz. „Büszke, délczeg a mezők lovagja. Bokráját a szél hajtogatja. Fűrgé komló kísérelője társa és a kertig érnek nemsokára; a gonosz nyelvű csalán azonban úgy szólta a sok szép virágot, hogy az Árvalányhajnak örökre elment a kedve a házasságtól.”

Megtudjuk miért nem illatos és miért nem hervad el a szalmavirág vagy perpetnel? mert nincs lelke, elszállott. — Szerette t. i. a violát, de a gögös virág háromszor kikosarazta, s bánatában a perpetnel lelke elszállott, meghalt. — Az is természetes, miért ragaszkodik a kő ne-felejtis a patak parthoz. Mert a gonosz patak, midőn a virágok gyanutlanul fürödtek, egyet közülök hirtelen elrabolt s magával hurczolt. Ép a nefeletjs kedvesét. „Nefeletjsnek buja nagy, Szép virágom merre vagy?” És keservében a patak partinál áll meg s „lakhelyet választ a bus part felett” mert nem tud felejtetni.

A szép fehér liliom ellen pedig harcot folytatott a liliomok családja. A sárgák, tarkák, kékek fölfegyverkeznek. A szelid fehér liliom békeköveteket küld, de ezek nem hallgatják meg. Az egyenetlen harcban mégis a szelid

lelkű és közszeretnek örvendő urnódjéről és bájos leányáról. A közleményt jövő számunkban hozzuk.

Megyegyülés. A vármegyei őszi rendes közgyűlés a jövő hó 5-én lesz. A gyűlés tárgysorozatán a költségvetések tárgyalásán kívül több közérdekű tárgy szerepel s ezeknek bővebb ismertetése jövő számunkban következik.

Az elesett hősök ünnepe. Az idén az iskolákban ünnepet tartanak november első napjaiban, a háboruban elesett hősök emlékére. Ezt az emlékűnnepet a helybeli főgimnázium november 2-ikán délelőtt tartják meg s evvel kapcsolatban gyűjtést is rendeznek hadi jótékony célra.

A gyámpénztári tőkék elhelyezése. A november 5-iki megyei közgyűlésen a gyámpénztári betéteknek az 1918. évi s az egyes gömői pénzüntézeteknél leendő elhelyezése is tárgyalás alá kerül s ezt megelőzőleg e hó 26-án, pénteken d. e. 10 órakor az alispán a megyei pénzüntézetek bevonásával értekezletet tart, hogy az állandó választmány elé terjesztendő javaslatát megtárgyalhassa.

A 16-os hősök halottas napja. „A 16 os honvéd” című lapban *Köszler Géza* százados Gömör-Kishont-, Nógrád- és Zólyomvármegyék közönségéhez lelkes és megleghangu felhívást intéz, hogy az idei november 1-én a halottak napjának előestéjén ne hivalkodják különös díszekkel a sok otthoni temető, hanem lelkünk bensejében gyujtsuk meg a szeretet, hála és fájó emlékezés mécsesének ragyogó lángocskáit. Ne vigyünk koszorukat és ne gyujtsunk gyertyákat, hanem az erre szánt összeget áldozzák a hazaszeretet oltárán azok javára, kik mindenüket vesztették és siratják a messze idegenben nyugvó hős halottakban. Legyen 1917. november 2-ika a 16 os hősök „halottak napja” s az e célra szánt adományokat a 16 os honvédek özvegyei és árvái javára küldjük Beszterczebányára „A 16 os honvéd” főkkiadóhivatalába.

A Szent-György-Czéh rimaszombati tagjait ez uton kéri fel *Gál István* lapunk szerkesztője, hogy az idei tagilletmények átvételének ügyében tartandó megbeszélésre e hó 21-én, vasárnap d. u. 5 órakor a megyeháza kistermében megjelenni szivesek legyenek.

fehér gyöz, beszorítván a sárgákat a mocsárba, kik kivont kardjukkal azóta ott laknak; a tarka liliom szolgálja lett, a kéket pedig, — mert szerette — magával vitte a kertbe lakni, hol tavasszal fejedelmi köntösben mint iris pompázik.

A rozmarinról megtudjuk, hogy pergő nyelvű özvegyasszony virág. — A rózsza a királyvirág felesége s mint hű, gögös virág magának erőszakolta ki az uralkodást, társának csak a czimtet hagyta. — A pityang sárga virága bánatában öszül meg olyan hamar. A honvágy epezszi. De a jó tündér fiait szárnyakkal ruhazza fel, hogy haza repülhessenek.

És sok-sok bájos történet, melyek mind azt mutatják, hogy az ő lelke a természetével rokon volt, mondhatni a természet idegzetének egy érző s gondolkodó csomópontját képezte. — Soha senki szebben nem irt a természetről mint ő költeményeiben, imáiban, egyházi beszédeiben.

Természet szeretetéhez hiven, elmulni is az őszi lombbal együtt kívánt, előre örülve annak, hogy porából majd fű, virág lesz.

„Hulló levél közt megyek én el,
A sir hideg lakóhoz,
Honnan az új lomb, engem is majd,
Tavasszal újra visszahoz;
Együtt járunk így mindörökké,
Mert én is lombbá változom!
Zöld galy leszek, úgy láttok engem,
Már a jövőndő tavaszon!”

S igazza lett a költőnek! Együtt jár örökké a lombokkal és virágokkal. Mert pora lombbá változott, zöld galy lett s így látja őt az utókor a meg-megújuló évek hosszú sorozatán. — Szellemt pedig nagy költőjének büszkén dédelgeti a nemzet s ha megpróbáltatás éri, ha keserves esztendőök virradnak rá, előveszi, magához hívja Tompát, mert:

„Él közöttünk, él a nemzet szívében
Erőt, gyönyört árasztó szelleme:
A romboló idő irigy hatalma
Eredmény nélkül harcrol ellene.
Örök elfelejtést nem boríthat rája,
A hanvai sirbolt örök éjszakája.”

Tompa-ünnepély a főgimnáziumban. Az egyesült prot. főgimnázium Tompa-köze folyó hó 14-én tartotta Tompa Mihály születésének száz éves fordulójára alkalmából a polgári leányiskola tornacsarnokában magas színvonalú ünnepélyt, mely alkalmából a tornacsarnokban nagyszámú és díszes közönség jelent meg s mindvégig élénk érdeklődéssel kísérte a változatos és gondosan összeállított műsor minden számát. — Az önképzőkör jó erőkből összeállított zenekara, melynek tagjai: *Bleier Viktor és Bálint G. VIII. oszt. tanulók és Fényes Emil, Nagy Sándor, Loysch Ödön és Paukó K. VII. oszt. tanulók*, három ízben is szerepelt: a Hymnust, Tompa-nótákat és a Szózatot adta elő jó készséggel és összetanulással. A megnyitót ifj. *Wallentinyi Dezső VIII. oszt. tan.,* ifjúsági elnök mondotta, ki később „Tompa emlékünnepén” címmel írt és nagy hatással szavalt költeményét is előadta. A fiatal elnök szinte korát túlszárnyaló, igazán szép tehetségre valló nagy tudásról tett tanúságot. Irálya élvezetes, szabatos, gondolatai sokszor megkapóak, verssorai gördülékenyek; igazi poetikus lélek megnyilatkozása a költemény, mely méltó volna arra, hogy a nagy nyilvánosság elé kerüljön. Frenetikus tapsvihár fejezte ki az általános tetszést, mely a magasán szárnyaló s lendülettel előadott költemény elszavalása nyomán fakadt. *Bálint Géza VIII. oszt. tan.,* titkár ügyesen adta elő Tompa „Pipás kántor” című költeményét. *Marikovszky Elza VIII. oszt. tan. és Musotter Aranka VIII. oszt. tan.* zongorán játszottak. Előbbi Tompa Mihály Ábrányi által megzenésített költeményét „A fehér liliom menyegzője” t, utóbbi *Horváth Atilla „Magyar ábránd”-ját* adta elő. Mindketten meglepő technikával, mély érzéssel, fejlett zenei tudással játszottak s méltán rászolgáltak a meleg elismerésre és nagy tetszésre. Hátha még a zongora is jó lett volna? *Lukács Géza VII. o. t.* Tompa és a természet címmel csinos dolgozatban méltatta a halhatatlan emléktű költőnek a természet szépségeivel szemben kifejezésre jutott rajongását, *Palkovics György VIII. oszt. tan.,* köri főjegyző pedig „Tompa bánata és reménye” címmel tartott gondosan kidolgozott elmefuttatást. — Végül dr. *Wallentinyi Dezső* főgimnáziumi tanár-elnök, a Tompa-kultusz lelkes és hivatott apostola olvasott fel Tompa eddig nem közölt s Borsody Józsefhez intézett gyönyörű két levelét, melyet a közönség mindvégig nagy és méltó figyelemmel hallgatott. — Végül köszönetet mondott a megjelenteknek szíves és meleg érdeklődésükért, ezzel a szép ünnepély véget ért.

Temetkezési gyűlés. A Polgári Olvasókör védnöksége alatt álló temetkezési egyesület választmánya folyó hó 14-én id. *Rábely Miklós* elnöklésével ülést tartott, melyen több új tagot vettek fel és két megsemmisült tagsági könyvet ügyében hoztak határozatot.

Hírek honvédeinkről. Sebesülten kórházba távoztak a 16. honv. gy. ezredből *Galko András* honvéd Cserepes és *Cservenák András* honvéd Andrásiból. Betegen mentek kórházba: *Ruszó Bertalan* honvéd Pelsőcz, *Huszár János* honvéd Rimócza, *Szilágyi László* honvéd Alsóhangony, *Szűcs László* Rimaszombat, *Pál Zoltán* őrzető Zsib, *Füskő József* honvéd Klenócz.

Az adófelszólamlási bizottság, melynek tárgyalási sorrendjét lapunk mult számában közöltük, Rimaszombatban nov. 28.—decz. 7-ig működik.

Elszámolás. A „Rimaszombati Egy. Prot. Főgimnázium” Tompa Önképzőkörének 1917. év október hó 14-én tartott ünnepi díszközgyűlésén önkéntes adományokból befolyt összesen 324 korona 15 fillér. Ebből a folyó hó 15-én tartott közgyűlés határozata értelmében 200 koronát a „Tompa Kultur-Társaság” pénztárába utalnak át az Ifjúsági Önképzőkör alapítványaként. A maradékból 47 korona volt a kiadás, 87 koronát pedig pályadíjakra fognak fordítani. — *Adományoztak 20 koronát:* Putnoky Mórész főispán, Mikó László; *12 koronát:* Ponghó Mihály; *10 koronát:* dr. Fernet Gyula alispán, dr. Bakcsay Dezső, Bleier Leoné, Braun Jenőné, dr. Fekete Tibor, dr. Institóris Endre, Lukács Gézáné, Samarjay Jánosné, dr. Söldos Béla, Singer Rezső; *7 koronát:* dr. Wallentinyi Dezsőné; *5 koronát:* Dickmann Dezsőné, Pöschl Ferencz; *4 koronát:*

Musotter Miklós; *3 koronát:* Boczkó Dániel, Hoselitz Riza; *2 koronát:* Baltazár Búzsika, Bankovics Gyula, Bérczy Lászlóné, Braun Gyuláné, Drucker Mihály, Fábry Zoltánné, Fényes Sándor, Fillinger Géza, özv. Kalla Mihályné, Kertész Lajos, Kertész Lajosné, Komáromy Gézáné, Kovács Lászlóné, Loysch Ödöné, Máriaassy Lászlóné, Marikovszky Géza, Myl, N. N. ek, Nyomárkay Béláné, Pál Mariska, özv. Ragályi Gyuláné, Ronka Károlyné, Pósa Mici, Pósa Gizi, Szabó Boriska, özv. Szabó Györgyné, Szabó Károlyné, Szakall Andrásné, Szakall Barna, Söder Ida, Simon Mihály, Stech Gézáné, Széman Endre, Szöllőssy Gyula, Szöllőssy Margit, Tóth Istvánné.

Nyugtázás. A vak katonák részére egy anya 20 koronát küldött *Lukács Gézáné* ő méltósága kezeihez, ki az összeget e helyen közönnel nyugtázza.

Nyilvános nyugtázás. *Pöschl Ferencz* kir. erdőtanácsos és *Vagács Sándor* m. kir. erdőmérnök 25 koronát küldtek szerkesztőinknek valamely általa megjelölendő jótékony célra. Az összeget a vármegyei központi segélybizottság rendelkezésére bocsátottuk.

Az állandó mozgóképszínház mult heti programja sok érdeklődőt csábított az előadásokra. A Henni Portennel bemutatott „Vándortény” nagyon tetszett s a folyó hó 17-én bemutatott detektív dráma: „A vörös álarca titka” szintén lekötötte a figyelmet. — Most szombat—vasárnap a „Joghi ház” nagystílusú detektív dráma van műsoron. — A program ez: Szerdán, október 24-én egy magyar detektív-film: „A rejtély.” — Október 27—28-án, szombaton és vasárnap: „Mágnás Miska”, főszereplők: Berky Lili, Jákó Amália, Mészáros Alajos, Várkonyi Mihály, Szirmay Imre, Horváth Jenő. — Okt. 31-én szerdán és november 1-én csütörtökön: „Lehullt bilincsek”, dráma. Főszereplők: Henni Porten.

A kiadó üzenete.

Z. J. Cserepes. A hirdetést 8 korona előzetes bekioldése ellenében közölhetjük.

Eladó pálmák.

Igen nagy és rendkívül szép pálmák — helyhiány miatt — eladók.

Kinél? Megtudható a kiadóhivatalban.

Eladó egy igen jókarban lévő kétkerekű kocsis. **Bihary Gyula** Sajókirályi (Tornalja).

100 darab

két évig is épen elálló téli (istengyallotta) laska-tök, egyre-másra 3 koronájával eladó. **Cím:** megtudható a kiadóhivatalban.

Hudecz István kályhás Rákóczy-utca 24. (ezelőtt Jánosi-utca.)

Nyomdásztanuló felvétetik.

Egy 13—14 éves fiú, ki magyarul helyesírás szerint írni és kifogástalanul jól olvasni tud, az **Id. Rábely Miklós** Fia-féle könyvnyomdában Rimaszombat könyvnyomdásztanulóul felvétetik.

Értesítés.

Alulírott tisztelettel hozom a nagyérdemű vásárló közönség szíves tudomására, hogy üzletemet a Haas Salamon üveg és porcellán üzletébe **helyeztem át.**

Ugyanitt **cipőjavítások olcsó árban** elvállaltatnak.

Tisztelettel:

Friedmann Zsigmond.

A legtokéletesebb mezei és házi egér irtószer

„RATIO” egértípus-bacillus
:: tömegirtáshoz 10 korona, ::

patkányirtást

tokéletesen végezhet „RATIO” patkányirtó anyaggal, egy adag
:: tömegirtáshoz 10 korona. ::

Standard-Társaság

vegyi laboratóriumának gömör-kishontvármegyei képviselője:
Rimaszombat, Losonczy-utca 29. szám.

Bérbeadási hirdetmény.

4510—1917. eln. szám. — A Rimaszombat r. t. város tulajdonát képező rimatamásfalvai

„Gondülő” korcsma

az 1918. évi január hó 1-ő napjától 1923. évi decz. 31. napjáig terjedő 6 (hat) évre bérbeadó. Kikiáltási bérösszeg évi 2000, azaz kettőezer korona.

A bérelni szándékozók felhívom, hogy zárt írásbeli bérleti ajánlataikat **1917. évi okt. hó 27-ik napjának** délelőtti 12 órájáig hivatalomban nyújtsák be. A bérleti ajánlattal egyidejűleg tartozik az ajánlattevő 500 korona bánatpénzt készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban a városi pénztárban letétbe helyezni s az erről szóló pénztári elismervényt ajánlatához mellékelni.

A részletes bérleti feltételek a polgármesteri hivatalban az ajánlat beadására kitűzött határidőig megtekinthetők.

Az ajánlatok elfogadása vagy elutasítása tekintetében a városi képviselőtestületi közgyűlés teljesen szabad belátása szerint dönt, esetleg valamennyi ajánlatot is visszautasíthatja s új pályázatot hirdethet.

Rimaszombat, 1917. október 12.

2—2 **Dr. Kovács László,** polgármester.

Hozassuk haza elesett hőseinket!

Harcztéren elesett hőseink exhumálását és hazaszállítását a leggyorsabban és olcsón végzi a

„GONDVISELÉS”

Thuróczy és Társa temetkezési intézete

MISKOLCZ, Széchenyi-u. 82. Telefon 4-11.

Minden felvilágosítást díjtalanul készséggel adunk!